

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. Димитър Танев Кайков, дн на научните трудове на доц. Гюрка Ганчева Димитрова, доктор, представени за участие в конкурс за академичната длъжност „професор“ в професионално направление 7.6. Спорт, специалност „Спорт (художествена гимнастика)“

В конкурса за заемане на академична длъжност „професор“ за нуждите на катедра „Гимнастика“ към НСА „Васил Левски“, обявен в Държавен вестник, брой 34 от 20.04.2018 г. участва един кандидат – доц. Гюрка Ганчева Димитрова, доктор. През 1979 г. завършва висше образование във ВИФ „Георги Димитров“ (Национална спортна академия „Васил Левски“) гр. София с две професионални квалификации - Треньор по художествена гимнастика и Учител по физическо възпитание. През периода от 1979 г. до 1984 г. е работила като учител по физическо възпитание в V основно училище и като треньор по художествена гимнастика в спортен клуб „Велбъжд“, гр. Кюстендил. От 1984 г. до 2010 г. заема академичните длъжности асистент, старши асистент и гл. асистент към катедра „Гимнастика“ към НСА. През 2008 г. защитава образователната и научна степен „доктор“, а през 2010 г. е присъдена и академичната длъжност „доцент“.

Доц. Гюрка Ганчева е висококвалифициран специалист в областта на художествената гимнастика. От 1970 г. е майстор на спорта. През 1971 и 1973 г. е обявена за спортист No1 на Кюстендилска област. Била е съдия експерт към Международната федерация по гимнастика, съдия на световни и европейски първенства, член на съдийската комисия, член на Консултативния съвет към Треньорската комисия и член на Научната комисия на Българската федерация по художествена гимнастика (БФХГ). Гост преподавател е във факултета по спортни науки към Университета в гр. Толедо, Испания. Лектор е на различни треньорски курсове в Белгия, Испания и др. Постоянен консултант е на клубове по художествена гимнастика в Белгия, Франция, Испания, Италия, Китай. Инициатор е за разкриване на нова специалност „Естетическа група гимнастика“ и участва в създаването на нова магистърска програма „Шоу програми – създаване и реализация“. Владее френски, испански, турски, английски и руски език.

Доц. Гюрка Ганчева участва в конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ с 58 труда, от които 3 монографии, 10 учебника, учебни помагала и ръководства, 21 доклада от участие в научни конференции, 24 научни статии. Всички трудове са публикувани след 2010 г. от авторитетни Издателства и индексирани списания. На 40 труда доц. Гюрка Ганчева е самостоятелен автор и на 18 е съавтор. Рецензираните трудове могат да се разпределят условно в четири тематични направления: 1. Усъвършенстване на подготовката по художествена гимнастика; 2. Оптимизиране на физическата подготовка; 3. Развитие на музикално-двигателните и ритмичните способности и 4. История на художествената гимнастика и на катедра „Гимнастика“.

Висока оценка заслужава първото тематично направление „Усъвършенстване на подготовката по художествена гимнастика“, където са представени 26 труда, включително една монография и две практически ръководства (1,12,13).

Монографията „Художествена гимнастика – сложност и координация“ е съставена в обем от 156 страници (1). Структурирана е в четири части и литературна справка от 84 източника. В първата част е направена характеристика на координационните способности в спорта и в гимнастиката. Във втората част са анализирани координационните способности в художествената гимнастика. Проведено е собствено експериментално изследване. Определени са изискванията за състезателни съчетания и са предложени надеждни средства и методи за развитие на координационните способности в художествената гимнастика. Трета част включва програмирано обучение в гимнастиката и художествената гимнастика. В четвърта част са разработени примерни комплекси за развитие на координационните способности за начинаещи, напреднали и за високо спортно майсторство.

Практическото ръководство „Художествена гимнастика – практическо ръководство (12,13) е предназначено за всички форми на обучение на студентите от трети курс от Учителски и Треньорски факултет, факултетите по Кинезитерапия, Туризм и спортна анимация. Много добре са разработени тринадесет занимания. Ръководството е преиздавано четири пъти.

Създаден е метод от избрана комбинация от упражнения, приложен като алгоритмична верига (21,35). Методиката на обучение по художествена гимнастика е обогатена и чрез проследяване на мускулните групи, включени

в кинематична верига, което дава възможност на треньорите за избор на помощни упражнения в началото на обучението и за отстраняване на техническите грешки при тяхното изпълнение (47). Анализирани са съдържанието на състезателните програми на младите гимнастички от олимпийския резерв в художествената гимнастика (25). Изследвани са броят и разнообразието на скоковете в съчетанията на гимнастичките-финалистки от олимпийските игри в Лондон през 2012 г. – индивидуално и ансамбли (39,40), в национален шампионат през 2012 г. (41,42). Проследено е нивото на техническата подготовка в два предсъстезателни периода на състезателки по художествена гимнастика (20). Посочени са новите виждания и тенденциите при постановката на гимнастическите съчетания (18). Направено е проучване на Кралската федерация по гимнастика на Испания за развитието на художествената гимнастика - мъже (50). Изследван е подборът на студентки в специалността „Художествена гимнастика“ в НСА „Васил Левски“ (17). Посочена е връзката между „техниката“ и „артистичността“ (52). Изследвани са координационните способности в художествената гимнастика (58) и на координацията в ритъма на студенти спортисти (34). Анализирани са трудните упражнения в съчетанията по художествена гимнастика за мъже (32), динамиката на трудността в ансамбловите съчетания (44) и връзката трудност — композиция при ансамблите в художествената гимнастика (57). Изследвани са композиционната структура и трудността в ансамбловите съчетания по художествена гимнастика (49). Установява се, че движенията от художествената гимнастика и фолклорните танци са важни елементи на координационните способности на студентите, както и за подобряването на техните комуникационни способности при редовно занимание с фолклорни танци (55,31). Разгледано е обучението на специфичните упражнения от художествената гимнастика в училищното физическо възпитание (35).

Висока оценка заслужава и второто тематично направление „Оптимизиране на физическата подготовка“, което включва 15 труда, включително четири учебни помагала и част от методическо ръководство.

Учебното помагало „Специфични упражнения в художествената Гимнастика — равновесия, въртения, гъвкавости“ е оформено в четири глави (5). В първите три глави последователно се разглеждат характеристиката, класификацията, алгоритмичната верига и примерна методика за обучение с метода на алгоритмична верига на равновесията, въртенията и гъвкавостите.

В четвъртата глава е описана използваната литература.

Учебното пособие „Художествена гимнастика - комплекси от упражнения за ОПФ и СФГ“ е структурирано в три части, включващи комплекси от упражнения за ОФП и СФП с две топки, с бухалки и с въже и топки (6,7).

Учебното помагало „Тестове за контрол и оценка на физическата подготовка по художествена гимнастика“ включва тестове за измерване на гъвкавостта, бързината, координационните способности и силата (8).

В методическото ръководство „Гимнастика – физическа подготовка доц. Гюрка Ганчева е разработила раздела по художествена гимнастика от шеста част на труда (4).

Проведено е изследване на морфологичните особености при деца на 1012 години и физическата подготовка на 8-10-годишни деца, занимаващи се с художествена гимнастика в България и Китай (22,15) и са сравнени Особеностите на масовата художествена гимнастика между Южна Африка и Китай (36). Определено е нивото на удоволствие и собственото възприемане на ловкостта по време на спортни занимания при 12-16-годишни гимнастички (16). Направен е анатомичен анализ на физическата подготовка (46), разработен е комплекс от упражнения за физическа подготовка в художествената гимнастика (45). Проучено е мнението на треньорите за физическата подготовка по художествена гимнастика (48). Изследвана е гъвкавостта на 10-12-годишни гимнастички и е проверена ефективността на методика за развитие на бързината на 10-12-годишни гимнастички по художествена гимнастика (23,27). Разкрити са зависимости между подхвърлянията с уреди и антропометричните параметри на начинаещи в художествената гимнастика (19). Проучени са взаимовръзките между ритмични способности, ловкост, възраст и спортен стаж при студентите от НСА „Васил Левски (28).

Висока оценка заслужава и третото тематично направление „Развитие на музикално-двигателните и ритмичните способности“. Представени са 13 труда, включително една монография (2) и едно учебно помагало (11).

Монографичен труд „Художествена гимнастика – музика и движения“ е оформен в обем от 140 страници, библиографска справка от 109 източника и много добре онагледено приложение (2). Задълбочено се разглежда музикалният съпровод в художествената гимнастика. Много добре е

разработено музикално-двигателното обучение на 6-8 и на 12-14-годишни деца. Усъвършенстват се ритмичните способности на 10-12-годишни деца в художествената гимнастика посредством включване на специализирани упражнения. Разработени са примерни комплекси от упражнения за развитие на ритмичните способности в художествената гимнастика.

Върху основата на анализирани резултати от експериментално изследване е създадено учебното помагало „Художествена гимнастика – ритмични способности“ (II). Помагалото е структурирано в седем глави в обем от 92 страници и с библиографска справка от 45 източника. В първата глава подробно се разглежда музикалният съпровод в художествената Гимнастика. Целта и обосновката на проблема са поставени във втората глава. Третата глава включва методиката на изследването, което е проведено в шест етапа с две групи – 35 студенти в специалност „гимнастика“ и 54 гимнастички във възрастова група „девойки старша възраст“, състезаващи се в различна категория състезания („елит“, група А, група Б). Тестовата батерия е представена в пета глава. Получените резултати са анализирани в шеста глава. В седма глава е представена методика за усъвършенстване на ритмичните способности във вид на комплекси със средствата на художествената гимнастика, музикални игри и български народни танци. Представено е музикално-двигателното обучение в художествената гимнастика на 6-8, 10-12, 12-14-годишни гимнастички (53,24,43,14,56,33). Сравнени са тестове с класически и имиджови модели за оценка на ритмичните способности на надеждност и валидност (54). Направен е кратък исторически преглед на музикално-двигателното обучение в гимнастиката с оглед систематизиране на информация, полезна за усъвършенстването на обучението по художествена гимнастика (37). Доказана е ефективността на две методики за усъвършенстване чувството за ритъм (29) и положителното влияние на фолклорните танци върху ритмичните способности в художествената Гимнастика (30). Направен е сравнителен анализ на ритмичните способности между състезатели, практикуващи различни видове спорт (51).

Висока оценка заслужава и четвърто тематично направление „История на художествената гимнастика и на катедра Гимнастика“, към което са включени четири труда включително една монография (3), две учебни помагала (9,10) и една научна статия (38).

Монографичният труд „Художествена гимнастика - исторически аспекти“ е построен в шест части в обем от 128 страници с библиографска справка от 128 източника (3). В първата част се разглеждат ритуалните танци, а във втората са представени девет гимнастически системи и теория на физическото възпитание на жената. В трета част са представени водещите танцови школи. В четвърта част се прави анализ на зараждането и развитието на художествената гимнастика в Русия. Три приложения със специализирани упражнения са представени в пета глава.

Учебното пособие „Художествена гимнастика - 60 години наука. Алманах на художествената гимнастика“ е оформено в обем от 345 страници (9). Представена е много богата информация за историята и развитието на художествената гимнастика, Публикувани са много научни статии, темите на защитените дисертации, заглавия на 5 книги и монографии, 5 учебника, 16 методически ръководства и учебни помагала свързани с подготовката по художествена гимнастика. Представени са две публикации, свързани с историята на катедра „Гимнастика“ и художествената гимнастика (10,38).

Давам висока оценка на рецензираните научни трудове. Те са със значими научно-приложни приноси. Доц. Ганчева е участвала в 6 научноизследователски и в 10 образователни проекта. Била е научен ръководител на 4 докторанти, 2 от които са защитили дисертациите си. Участвала е в разработването на 7 учебни програми. В справката са посочени 171 цитирания. Тя е авторитен, висококвалифициран преподавател и учен в областта на художествената гимнастика.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

На базата на високите оценки на рецензираните научните трудове, на преподавателската, научната дейност, както и на професионалните качества на доц. Гюрка Ганчева Димитрова, доктор, предлагам на уважаемото Научно жури да ѝ присъди академичната длъжност „професор“ в професионално направление 7.6. Спорт, специалност спорт (художествена гимнастика).

14.08.2018 г.
гр. София

Рецензент:

Чл. 2 от ЗЗЛД

(проф. Д. Кайков, дн)